

CLAUDI MONTAÑÁ

ESTOY HABLANDO DE MI GENERACIÓN

(Articles 1972-1977)

Antologia i pròleg
de Josep Maria Ripoll

Publicació en llengua castellana

» L'Ajuntament de Barcelona publica *Claudi Montañá. Estoy hablando de mi generación*, una compilació d'articles escrits pel crític musical i escriptor entre el 1972 i el 1977 amb edició i pròleg de Josep Maria Ripoll.

» L'objectiu de la publicació és recuperar la memòria d'un periodista i escriptor, gairebé desconegut, que va deixar un llegat molt valuós sobre les commocions musicals, cinematogràfiques, literàries i ideològiques d'un període utòpic, textos situats a la frontera entre periodisme de divulgació i literatura de creació.

» Claudi Montañá va deixar escrit el retrat d'una generació de la dècada dels seixanta i principis dels setanta que va passar d'idealista a nihilista, i en què s'aprecia el desengany del mateix autor, un període que va deixar pel camí algunes morts voluntàries, entre les quals hi ha la del mateix Montañá.

» Al llibre, que fa un recorregut per la seva vida com a escriptor, es traça un mapa entre els seus escrits més simbòlics o transcendents, en els quals s'aprecia la seva qualitat literària i que ens mostren el retrat d'una generació. A més, la publicació es complementa amb escrits de persones que el van admirar i van escriure sobre ell després de la seva mort, com ara Àngel Casas, Salvador Picarol, Eduardo Haro Ibars, Oriol Llopis, Pilar Parcerisas, Juan José Fernández, Jaume Vallcorba i Carles Hac Amor, a més de Josep Maria Ripoll.

» Aquesta publicació forma part de la col·lecció **Biblioteca Secreta**, que vol explicar l'essència d'una època a través dels seus protagonistes des de l'aprenentatge i l'experimentació individual i també col·lectiva.

«Cal destacar aquí un matís important: l'articulista parla sobretot dels anys setanta en què duu a terme la seva activitat periodística, però la seva mirada sovint és la d'un supervivent desenganyat dels seixanta, la generació a què, de fet, pertany. Sigui com sigui, hem volgut fer una antologia amb una mostra del singular mosaic sobre aquestes dues dècades que suposen els seus textos. Molts d'aquests escrits estan situats en la subtil frontera entre periodisme de divulgació i literatura de creació» (Josep Maria Ripoll).

Som a la dècada dels seixanta i principis dels setanta. Mentre apareixen la *beat generation* als Estats Units i la generació *punk* a Anglaterra, uns moviments radicals en defensa de les llibertats i l'experimentació, a Espanya es viu sota el règim dictatorial fins que, un cop mort el dictador, s'instaura la democràcia. Aquests signes de llibertat també arriben a Espanya a través del moviment *hippy* o el de la contracultura, especialment entre els fills de la burgesia i la menestralia catalana caracteritzats pels seus «cabells llargs» i la seva roba cridanera. A més, però, noves maneres d'experimentar s'estableixen en aquesta generació: les drogues i les comunes. El rock arriba al país, l'eufòria és col·lectiva, i s'organitzen els primers festivals com el Canet Rock. Les ideologies esquerranes més radicals, defensores de les utopies, en un país

que està sota el jou del franquisme, també s'idealitzen. Claudi Montañá forma part d'aquesta generació.

Claudi Montañá va ser un crític musical i escriptor que va abandonar la seva vida a la terra, de manera voluntària, en un context de desengany i desencís d'una generació que havia idealitzat un món possible trencant amb els convencionalismes i amb desitjos d'experimentar. De producció efímera i avui oblidat, va escriure a les revistes més importants de l'època dedicades al rock, el cinema, a la contracultura. Amb un estil molt particular «proper al poema en prosa», tal com el defineix Ripoll, va defensar el periodisme com a gènere i va batallar per trencar la línia divisòria entre el periodisme i la literatura de creació, igual que entre l'*underground* i l'«Alta cultura». Amb un estil virtuós i agosarat, la seva escriptura, segons Josep Maria Ripoll, és com «un intens lirisme; seqüències d'aparença il·lògica amb influències de l'escriptura automàtica i de la *beat generation*; un fort subjectivisme; presència de nombrosos elements característics de la cultura pop pel que fa al *collage* de les més variades referències; i la presència tant d'una fascinació pel "costat fosc de la vida" com d'un cert nihilisme a l'hora d'expressar un prematur desengany després de les il·lusions pròpies d'una rebel·lió juvenil massiva».

D'aquesta manera Montañá va saber captar l'atenció dels joves que començaven a escoltar els termes del pop, l'*underground* o la contracultura. A més d'aquests moviments en van sorgir altres, com la Nova Cançó, en què es feia crítica política a través de la cançó. La creació artística vivia un moment d'exaltació en àmbits com el literari –amb la irrupció del *boom* llatinoamericà a Barcelona–, el plàstic, el cinematogràfic o el musical. Representants de l'art conceptual, o dibuixants de còmic, utilitzaven les seves vinyetes per fer crítica política.

Destaquen les entrevistes que Montañá va fer als personatges més simbòlics del moment (Carlos Saura, Mario Vargas Llosa, Raimon o el Living Theatre) per a la revista *Nuevo Fotogramas* i que ens ajuden a fer-nos un retrat de l'època. Tanmateix, els estudis que més defineixen la narrativa de Claudi Montañá són els dedicats a l'eclosió del pop, la contracultura i la Barcelona *underground*, al rock anglosaxó i americà, als actors del cinema americà més «rebels», o a l'univers *underground* de Warhol, escrits que no destaquen tant per la descripció objectiva de l'època, com per la seva

implicació i el seu judici, de gran valor per definir aquests moviments o tendències. D'altra banda, cal destacar que va contribuir a narrar l'ambient musical de l'època, principalment el cercle entorn de la sala Zeleste del carrer d'Argenteria, on van sorgir figures com Jaume Sisa, l'Orquestra Mirasol, Toti Soler, Jordi Sabatés o la Companyia Elèctrica Dharma. Sobre això, entre les seves aportacions més notables hi ha l'article «Sisa. En busca de las ilusiones perdidas», un dels millors textos de Montañá, segons Josep Maria Ripoll, o «Rayos de sol en las catacumbas de nuestra música», que la revista va titular «Spanish underground», una descripció de l'evolució de la música progressiva procedent de la psicodèlia a la *música laietana*, alineada amb el jazz d'avantguarda.

Una de les publicacions més importants en la vida de Montañá va ser *El viejo topo*, una revista de caràcter polític i cultural, amb ideologia de l'esquerra radical, que va fundar amb Miguel Riera i Josep Sarret. Als seus escrits es poden observar el desencís i el desengany que sent davant del caràcter efímer de les utopies. També va col·laborar amb les revistes *Star*, *Ajoblanco* o *El Pápus*.

Les seves influències van des dels simbolistes i avantguardistes francesos (com Rimbaud i Baudelaire) o els surrealistes fins a la generació *beatnik* de Kerouac, Ginsberg i Burroughs.

El cinema també va ser una gran influència per a ell, tal com va demostrar el seu pas pel cineclub de Manresa, des d'on va participar en l'organització de diversos cicles. Sentia que el cinema també podia ser motor de canvi i de trencament. Admirava Godard i Antonioni. La influència del cinema es pot apreciar en els seus articles, com a «Dharma, comuna de rock», en què utilitza el *flashback* com a recurs.

Claudi Montañá, que sens dubte va ser un dels personatges més interessants de l'època, va caure en l'oblit i va gaudir de poc reconeixement. Va participar del moviment *underground* i va viure els seus ideals amb determinació, però ben aviat es va desenganyar i es va adonar que la lluita pels somnis i les esperances d'una generació havien acabat reduïdes i oblidades: «Una joventut derrotada que va voler ser revolucionària, però va acabar integrada en el sistema que havia intentat combatre», comenta Josep Maria Ripoll. Aquesta generació defensora de les grans

utopies va perdurar fins al 1977, l'any en què se celebren les primeres eleccions democràtiques a Espanya, però que també és l'any del final de les utopies: «Va passar la moda de les cabelleres llargues i dels somnis bohemis i cooperatius. Es va dissoldre en el vent dels dies llunyans l'hàlit comunitari, l'acràcia estudiantil... El turisme de plàstic i de targeta postal es va fer l'amo de l'esperit de "l'alternativa"». També va ser l'any en què Claudi Montaña es va treure la vida ingerint tres tubs de somnífers a l'hotel Manila de la Rambla.

ESCRIURE ARTICLES TAMBÉ ÉS ESCRIURE

Article escrit per Claudi Montaña a la revista *Vibraciones*, núm. 6, març de 1975

Més d'una vegada m'han preguntat per què no em dedico a escriure. Una pregunta curiosa, ja que aquells que me la fan han llegit les coses que escric. «Doncs escric tot el dia», solia respondre. «Sí, però no escrius llibres...» I aquí hi ha el problema: que, pel que sembla, el que compta és escriure un llibre, uns quants llibres, molts llibres... Resulta anacrònica i incòmoda aquesta jerarquització que s'estableix entre els diferents gèneres literaris. Tot i que, sovint, ni tan sols es tracta de gèneres. Ni de continguts. Es tracta, ras i curt, del «continent», del mitjà difusor a través del qual un escriu. Per què aquesta subvaloració del periodisme? Per què aquesta marginació del diari, del magazín, de la revista especialitzada? Si el que realment compta és la comunicació d'unes idees, la transmissió d'unes informacions, què vol dir aquest menyspreu cap a l'article? Aquest problema que, suposo, es planteja en tots els temes i les especialitats es fa molt més evident en el terreny de la música. Si més no en el de la rock-music, que és el que fonamentalment tractem aquí. Estem parlant d'uns fets que es produeixen en aquest mateix moment amb una perspectiva històrica i cultural, sovint, mínima. Els continguts dels nostres escrits (dels meus, si més no) són gairebé viscerals, estan a flor de pell... Per què escriure un llibre sobre els Rolling Stones, per exemple, si el grup és un ens viu, que dia a dia es va transformant? I fins i tot en el cas d'analitzar amb més profunditat i més deteniment aspectes concrets inherents

(generacionals, estètics, polítics, etc.) al món de la música en els últims anys, el seu contingut no ha d'estar forçosament inclòs en un volum de dues-centes pàgines.

Crec que ja és hora d'acabar amb aquestes absurdes diferenciacions i de fixar-se d'una vegada en el que és realment important: el que està escrit. Independentment que estigui en un llibre, en un diari, en un mur del carrer, en una revista o en un lavabo. Menys ostentació i més comunicació. No és això?

JOSEP MARIA RIPOLL (Barcelona, 1962) és llicenciat en Filologia Catalana i Castellana i treballa de professor d'institut. Va coordinar la revista de literatura *Fragments* (1982-1986) i és un dels fundadors de l'editorial de poesia Papers de Versàlia. Com a poeta, ha publicat *Dels marges* (Papers de Versàlia, 2004), *Dir* (Proa, 2009, premi Ciutat de Terrassa Agustí Bartra 2008) i *Interiors i paisatges* (Papers de Versàlia, 2017). Ha exercit la crítica literària a *Serra d'Or*, *l'Avui*, el *Diari de Barcelona*, *El Temps* o *Lletra de canvi*, entre altres.

BIBLIOTECA SECRETA

CRONISTES DE L'IMPOSSIBLE

L'objectiu de la col·lecció Biblioteca Secreta és baixar al fons de la mina per buscar-hi els tresors ocults, l'alquímia d'una generació perduda i els negatius revelats que mostraran que el secret ja no és possible.

Sovint ens preguntem què van ser els anys setanta, què van significar més enllà del record nostàlgic i de les batalletes polítiques. La Biblioteca Secreta, que promou el Servei de Publicacions de l'Ajuntament de Barcelona, vol donar resposta a la dècada en què tot va passar del blanc i negre al color. Coordinada per David Castillo i dissenyada per Marc Valls, la Biblioteca Secreta, a través dels seus protagonistes, rescata l'essència d'una època des de l'aprenentatge i l'experimentació individual i també col·lectiva, un període que va marcar una part de la societat i va donar color a

la ciutat. Aquesta inclou, entre altres, l'experiència, gairebé mística, que pot representar el viatge a l'Índia i l'Afganistan de l'influent poeta i pintor **Joan Vinuesa**; els projectes en grup com el que **Pep Gómez** recrea sobre el Taller de Titelles de **Pepe Otal**, primer a la Barceloneta i després al barri Xino; o el *Cuc Sonat*, que va fundar **Xavi Cot** i que va fer interactuar el *punk*, en plena eferescència de 1976 i 1977, entre l'àrea de Barcelona i el *punk* britànic, fins al punt de gestar concerts mítics, o una irrepetible agència de viatges amb destinació a Londres. Els tres títols són la continuació de l'obra *Poesía Contracultura Barcelona* de **David Castillo**, que compilava l'obra de 18 poetes barcelonins, morts prematurament, centrant-se en les experiències que van viure en els anys setanta.

L'objectiu de la col·lecció Biblioteca Secreta no és fer un cant a la desesperança i el desencís, sinó oferir una panoràmica de grup dels seus protagonistes que reculli diferents disciplines com la música, les arts plàstiques, el còmic, el teatre i la literatura, des de la cultura entesa com una forma de vida: la poesia convertida en la vida quotidiana. Per mitjà d'aquests títols es recrea la topografia d'un paisatge que va transformar les relacions socials, en què l'avantguarda i determinades idees oberturistes van fracassar aparentment però van tenyir de color una època i van saber obrir els costums i la moral d'una manera revolucionària. Les ciutats es movien al ritme d'aquests personatges, que no sabem ben bé per quina raó, van quedar eclipsats. Des d'aleshores, hi ha hagut testimonis d'alguns cronistes d'excepció, com ara **Pau Malvido**, **Nazario**, **Jaime Gonzalo** i **Pepe Ribas**, entre altres, però ara l'objectiu serà captar racó a racó les fotografies, els quaderns de viatge, les llibretes plenes de poemes, els dibuixos, i tot allò que permeti alterar la nostra percepció i ens alliberi de prejudicis. Els títols dedicats a l'artista i model **Camilo Cordero**, les fotografies de **Mercè Salvador** sobre els grups *underground* de mitjans dels anys setanta o el títol que ara presentem sobre **Claudi Montañá** ens proporcionen una enlluernadora visió d'uns anys en què la revolta contra les prohibicions i el final d'un règim caduc van permetre la llibertat insospitada de la gàbia amb la porta oberta.

Hem d'anar a l'Índia (records d'un viatge freak), Joan Vinuesa Baliu

Diario del marionetista Pepe Otaí, Pep Gómez

Cuc Sonat, Xavi Cot

CAMILO –és perillós abocar-se–, Antonio Orihuela i Isaías Griñolo

Les music chiens, Fotografies de Mercè Salvador, Pròleg: Canti Casanovas

Trencadís amb mar al fons, Josep Maria Sala-Valldaura

Per a més informació:

<http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonallibres/>

Laura Santaflorientina / Tel. 699061244 / E-mail: laurasantaflorientina@gmail.com